HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא שנו אלא לענין טומאה אבל לענין אכילה טהורין [א]בפני עצמן וטמאים בפני עצמן ולוי אמר אפילו לאכילה נמי מצטרפין ורב אסי אמר טהורים לעצמן וטמאין לעצמן איכא דאמרי פליגא אדרב ואיכא דאמרי לא פליגא מיתיבי מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין זה עם זה הא מיתת שניהם מצטרפין א] וקשיא לרב אסי אימא הא חיי שניהם מצטרפין ומני רבי יהודה היא א)דאמר [ב]אבר מן החי נוהג בטמאה אבל מיתת שניהם מאי לא מצטרפי א"כ מאי איריא דרהיט ותני מיתת פרה וחיי גמל הא אפילו מיתת שניהם לא מצטרפי ועוד תניא חצי זית פרה בחייה וחצי זית גמל במיתתה אין מצטרפין אבל חצי זית מפרה וחצי זית מגמל בין בחייה בין במיתתה מצטרפין קשיא רישא אסיפא אלא לאו שמע מינה מיתת שניהם מצטרפין אמר לך רב אסי האי תנא סבר ג)איסור חל על איסור

אמר

אמר רב לא שנו. דנבלות מצטרפות זו עם זו דמשמע אפילו נבלת בהמה טמאה עם נבלת בהמה טהורה אלא לענין טומאה הנוגע בהן דבתרוייהו כתיב (ויקרא יא) הנוגע בנבלתה יטמא אבל ב] לענין אכילה לחייב עליה משום לא תאכלו כל נבלה (דברים יד) לא מצטרפין אלא נבלות טהורים בפני עצמן מצטרפות זו עם זו ונבלות טמאות בפני עצמן (א) (אבל ג] לענין איסור אכילה לא מצטרפין) דאין איסור חל על איסור דלא אתי איסור נבלה וחייל על איסור בהמה טמאה הלכך לא מצטרפין: **ולוי אמר אפילו לאכילה נמי מצטרפי.** דקסבר איסור חל על איסור וחייב שתים אחת משום בהמה טמאה ואחת משום נבלה: **איכא דאמרי.** הא דרב אסי פליגא אדרב ומצינן לאוקמא (דקסבר) האי דקאמר רב אסי ד] טהורה לעצמה וטמאה לעצמה (ב) (משום) דבין לענין טומאה ובין לענין אכילה ג) ומוקים רב אסי למתניתין דתני כל הנבלות מצטרפות היינו טהורין בפני עצמן וטמאין בפני עצמן ואפילו לענין טומאה והיינו פליגא אדרב. ה] ד) [וא"ד לא פליגא דמצינן] לאוקמי נמי לדרב אסי כדרב וכי קאמר רב אסי טהורין לעצמן לענין אכילה אבל לטומאה הכי נמי דמצטרפין והיינו כרב: **מיתת פרה וחיי גמל.** שאם נטל חצי זית מפרה מתה וחתך חצי זית מגמל חי ואכלם אינם מצטרפין לחייב לא משום נבלה דמיתת פרה ולא משום אבר מן החי הבא מגמל חי: **הא מיתת שניהם.** שנטל חצי זית מפרה מתה וחצי זית מגמל מת מצטרפין לטומאה וקשיא לרב אסי אליבא דמ"ד דפליגא אדרב דקאמר אפילו לענין טומאה נמי טמאות לעצמן וטהורות לעצמן. אבל לרב לא מצי לפרוכי דרב מצי לאוקמי להא דוקיא דהא מיתת שתיהם מצטרפין לענין טומאה קאמר: **אימא הא חיי שניהן מצטרפין.** לכזית אבר מן החי: **ומני ר' יהודה היא דאמר.** בפרק גיד הנשה (חולין דף קא:) דאבר מן החי נוהג נמי בטמאה: **אבל מיתת שניהן [מאי] לא מצטרפי.** משום דטהורות לעצמן וטמאות לעצמן: **אם כן אמאי רהיט ותני.** ברייתא מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין משום דזה חי וזה מת הא אמרינן אפילו מיתת שניהן אין מצטרפין אע"ג דשניהם מתים וליתני הכי מיתת פרה וגמל שניהם אין מצטרפין אלא ודאי דמדתני מיתת פרה וחיי גמל אינן מצטרפין מכלל דסבירא ליה דהא מיתת שניהן מצטרפין וקשיא לרב אסי: **ועוד תניא חצי זית פרה וכו' אבל חצי זית מפרה וחצי זית מגמל בין בחיין.** ששניהן חיין בין ו] במיתת שניהן מצטרפין. והיינו סיפא דהאי ברייתא דלעיל דקתני מיתת פרה וחיי גמל: **קשיא רישא.** דקתני מיתת פרה וחיי גמל וכו' דדייקת הא מיתת שניהן לא מצטרפין אהא סיפא דקתני אבל חצי זית מפרה ה) בין בחייה בין במיתתה מצטרפין אלא לאו ש"מ מדסיפא מצטרפת מיתת שניהן ברישא נמי מצטרפת מיתת שניהן וקשיא לרב אסי לאיכא דאמרי דפליגא אדרב: **אמר לך רב אסי האי תנא קסבר איסור חל על איסור.** דאע"ג דאיכא איסור של טומאה (ג) איכא איסור נבלה להכי מצטרפין ו) ולא סבירא לי הכי אלא סבירא לי דאין איסור חל על איסור ומיתת שניהן אין מצטרפין והא דקתני ברישא מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין היינו נבלה ואבר מן החי ז] דלבהמה ז) טמאה דלא אתי איסור נבלה וחייל אאיסור אבר מן החי והא דקתני סיפא חצי זית מפרה בחייה וכו' התם ליכא איסור נבלה דבבהמה טמאה ליכא איסור נבלה אלא ח) איסור בהמה טמאה ואבר מן החי. ענין אחר קשה רישא אסיפא דהא ח] רישא דקתני חצי זית מפרה בחייה וחצי [זית] מגמל במיתתה אין מצטרפין קשה להא סיפא דקתני אבל חצי זית מפרה וחצי זית מגמל בין בחייה בין במיתתה מצטרפין דהא דקתני בין בחייה בין במיתתה משמע ליה בין במיתת חדא וחיי חברתה וקתני מצטרפין אלא לאו ש"מ דמיתת שניהן מצטרפין וה"ק אלא מאי אית לך למימר דלא תיקשי רישא לסיפא הכי צריך לפרושי להא סיפא דקתני [בין] בחייה בין במיתתה תריץ הכי בין במיתת שניהן ט) וקתני דמצטרפין וקשיא לרב אסי להך לישנא דפליגא אדרב דמשמע דסבירא ליה לרב אסי דאפילו לטומאה נמי אין מצטרפין: **אמר לך רב אסי האי תנא סבר וכו'.** ולא ט] מ"ה:

אמר

איסור חל על איסור ונראה לפרש דודאי כולהו איירי למ"ד אין איסור חל על איסור ולוי אמר לך אע"ג דבעלמא י] אין איסור חל על איסור הכא מודה דאיסור חל על איסור דגלי קרא בנבלה דכתיב (ויקרא ז) וחלב נבילה יא] [וגו'] ואכול לא תאכלוהו י) התורה אמרה יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב וה"ה דחייל נמי יב] איסור נבילה אטמאה ורב אסי אומר טהורים בפני עצמן וטמאין בפני עצמן איכא דאמרי פליגא אדרב יג] וקסבר דלענין טומאה נמי לא מצטרפי וא"ת ומאי טעמא דהתינח לענין אכילה כדפירשנו לעיל דשני איסורים הם אלא לענין טומאה אמאי לא מצטרפי והא איסור טהורה וטמאה יד] משום טומאה יש לומר דקסבר כיון דלענין אכילה לא מצטרפי לענין טומאה נמי לא מצטרפי וא"ת והא קתני במתני' כל הנבילות טו] דמשמע דמצטרפי לכל הפחות לענין טומאה י"ל דמיירי בטהורה וטהורה כגון עז ופרה או בטמאה וטמאה כגון גמל וחמור וא"ת והא קתני במתני' כל ששיעורו וטומאתו טז] שוה מצטרפין וכל הנבילות בין של טומאה בין של טהורה טומאתו ושיעורו שוה י"ל דלא קאמר מצטרפין אלא בשרים שאין חלוקים כ) לענין אכילה יז] [אבל בבהמה דחלוקה לענין אכילה] כגון טהורה או טמאה בהא לא קאמר דמצטרפי: **ואיכא דאמרי לא פליג אדרב.** והא דקאמר טהורים בפני עצמן וטמאין בפני עצמן לענין אכילה קאמר אבל לענין טומאה מודה לרב: **מיתיבי מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין זה עם זה הא מיתת שניהם מצטרפין.** וקשה לרב אסי ללישנא יח] דקאמר דפליג אדרב אבל לא פריך לרב משום דרב מוקי לה לענין טומאה וכן משמע לכאורה מדקאמר בסמוך אמר לך רב אסי אלמא לרב אסי דוקא ל) קפריך יט] מ) ותו דהיכי מצי מוקי לה רב לענין טומאה והא על כרחך הא דקאמר מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין לענין אכילה קאמר שאם אכל חצי זית מפרה מתה וחצי זית מגמל חי אין מצטרפין נ) להתחייב לא משום נבלה ולא משום טומאה דלענין טומאה לא מיירי דבחיי גמל לא שייכא שום טומאה כדאמר בפרק העור והרוטב (חולין דף קכח:) דבשר הפורש מן החי אינו מטמא כ] ויש לומר דחיי גמל דהכא היינו אבר מן החי דשייכא ביה טומאה ס) כדאמר כא] התם בתורת כהנים לפי שאין לו חליפין והויא דומיא דנבלה וא"ת א"כ ל"ל צירוף כב] הא אמרינן התם דאין לו שיעור י"ל דמ"מ בעינן שיהא בשר גידין ועצמות והכא מיירי בדאיתא גידין ועצמות אבל בשר ליכא ולכך צריך צירוף קודם שיטמא ומ"מ קשיא היכי קא דחי הא חיי שניהן מצטרפין והא אמרינן בסוף פרק גיד הנשה (שם דף קג.) דאף באבר שלם אם חלקו מבחוץ אינו עובר עליו אלמא דאם חלק האבר לשנים ואכלו כולו פטור וכ"ש כג] כזית משני אברים חצי אבר מזה וחצי אבר מזה דפטור כד] אלא ש"מ דעל כרחך מיירי הכא לענין ע) אכילה כה] וא"כ אמאי לא פריך לרב כמו דפריך לרב אסי וי"ל דאין הכי נמי דפריך אפי' לרב והא דקאמר אמר לך רב אסי משום דס"ל לבעל הש"ס דלא פליג אדרב וכי היכי דניחא לרב אסי מהאי טעמא נמי ניחא ליה לרב ועוד אומר מורי שיחי' דלפי הלשון דלא פליגא אדרב א"כ רב ורב אסי הכל אחד ורב אסי משמיה דרב קאמר שהוא היה תלמידו: **ורבי יהודה היא.** פירוש דקאמר בפרק גיד הנשה (חולין דף קא:) דאבר מן החי נוהג בטמאה ובטהורה וה"ה לבשר מן החי דנוהג בטמאה ובטהורה ולכך מצטרפין חיי שניהם להתחייב באכילה פ) ומשום אבר מן החי: **מאי איריא דרהיט ותני מיתת פרה וחיי גמל.** כלומר מאי איריא דנקט מיתת פרה וחיי גמל ולשון כו] רבנו משה מקוצי מעילה משונה הוא משאר מקומות: **ועוד תניא חצי זית כו'.** אבל חצי זית מפרה כו' מצטרפין צ) קשיא רישא אסיפא כז] אלמא ש"מ דמיתת שניהם מצטרפין פירוש אף הא דקאמר בסיפא דהך ברייתא בין במיתתם בין בחייהם רוצה לומר כגון חיי גמל ומיתת פרה או איפכא דמצטרפין א"כ תקשה רישא אסיפא ק) אלא ש"מ במיתת שניהם מצטרפין כח] וי"ל בין במיתת שניהם בין בחייהם והא דקאמר הכי אין זה רק כדי ליישב הברייתא דלא תיקשי דתיהוי משבשתא דהא אי הוה הא בין במיתתם בין כט] בחייהן ר"ל אחד חי ואחד מת מ"מ ר) מוכח שפיר מיתת שניהם ל] הוא אמר לך רב אסי קסבר האי תנא איסור חל על איסור לא] ואנא קאמינא למ"ד אין איסור חל על איסור כדפירשנו לעיל דכולהו אמוראי פליגי אליבא דמ"ד אין איסור חל על איסור:

מאי

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה יז:

טו ב מיי' פ"ה שם הל' א וכאידך מ"ד:

רבינו גרשום

לא שנו. הא דתנן דנבילות מצטרפות זה עם זה דמשמע דאפילו נבלת בהמה טמאה עם נבלת בהמה טהורה: אלא לענין טומאה. לענין נגיעה דבתרויהו כתיב הנוגע בנבלתה יטמא: אבל לענין אכילה. כגון לחייב עליהן משום לא תאכל נבלה לא מצטרפי אלא בעינן דליהוי בטהורין בנבלת טהורין שעור כזית בפני עצמו ובטמאין בפני עצמן מ"ט משום דבבהמה טהורה לא חייל עלה איסור לא תאכל נבלה דקסבר רב דאין איסור חל על איסור הלכך לא מצטרפי וכן בבהמה טהורה יש בה איסור לא תאכל נבלה בלבד ולא איסור טומאה והאי דקאמר וטמאים בפני עצמן לענין איסור טומאה קאמר או דמצטרפי עם טהורין לטומאה או דאי איכא בטמאין לחודייהו כזית אית בהו איסור טומאה ולא איסור אוכל נבלה דאין איסור חל על איסור: איכא דאמרי. הא דרב אסי פליגא אדרב דקסבר האי דקאמר רב אסי טהורה לעצמה וטמאה לעצמה משמע דבין לענין טומאה ובין לענין אכילה קאמר ורב לא קאמר הכי: ואיכא דאמרי לא פליגא. אדרב הואיל ומצינן למידרשיה להא דרב אסי כדרב דהיכא קאמר טהורה בפני עצמה וטמאה בפני עצמה לענין אכילה קאמר אבל לענין טומאה הכי נמי דמצטרפין: מיתת פרה וחיי גמל. כגון שאם תלש חצי זית מפרה מתה וחצי זית מגמל חי אין מצטרפין לטומאה דהא גמל חי: הא מיתת שניהם. מצטרפין לטומאה וקשיא לרב אסי (ואיכא למימר) [למאן] דאמר דפליגא: אימא הא חיי שניהם מצטרפין. לכזית אבר מן החי: ומני ר' יהודה היא. דאמרינן בפרק גיד הנשה דאבר החי נוהג נמי בטמאה: אבל מיתת שניהם לא מצטרפי א"כ מאי איריא רהיט ותני ברייתא מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין. כלומר משום דזה חי וזה מת הא אמרת אפי' מיתת שניהן אין מצטרפין אע"ג דתרוייהו מייתי אלא ודאי מדנקט מיתת פרה וחיי גמל לא מצטרפין ש"מ דהא מיתת שניהם מצטרפין וקשיא לרב אסי: ועוד תניא חצי זית פרה בחייה כו'. אבל חצי זית מפרה וחצי זית מגמל בין בחייה ובין במיתתה מצטרפין קס"ד דהאי דקאמר בין בחייה בין במיתתה היינו בין בחיי שתיהן בין במיתת שתיהן וקאמר דמצטרפי וקשיא רישא מיתת פרה וחיי גמל כו'. דדייקינן לה במיתת שתיהן לא מצטרפי אהא דסיפא אבל חצי זית מפרה כו': אלא לאו ש"מ. מדבסיפא מצטרפת מיתת שתיהן ברישא נמי מצטרפת מיתת שתיהן וקשיא לרב אסי לאיכא דאמרי דפליגא אדרב: אמר לך רב אסי האי תנא סבר איסור חל על איסור. ולי לא סבירא הכי. ואית דמפרשי קשיא רישא אסיפא. רישא קתני חצי זית פרה בחייה וחצי זית גמל א) בין במיתתה ובין בחייה מצטרפת דהאי בין במיתתה ובין בחייה משמע בין במיתת חדא וחיי חברתה וקתני דמצטרפת אלא לאו ש"מ דמיתת שניהם מצטרפין: הכי קאמר. אלא מאי אית לך למימר דלא תקשי לך רישא לסיפא הכי צריך לפרושי. להא סיפא דקתני בין בחייה ובין במיתתה תריץ הכי בין במיתת שניהן דקתני דמצטרפין וקשיא לרב אסי להך לישנא דאיכא דאמרי פליגא אדרב דמשמע דאית ליה לרב אסי דאין מצטרפין לא לענין אכילה ולא לענין טומאה: אמר לך רב אסי האי תנא סבר כו':

מסורת הש"ס

א) חולין קא:, ב) [חולין קיג: וש"נ], ג) אכילה לא מצטרפין נ"ק, ד) נ"ק, ה) [נדל"ל מפרה וחצי זית מגמל], ו) עי' ברש"ק, ז) דבהמה נ"ק [דל בהמה יעב"ץ], ח) איסור אבר מן החי נ"ק, ט) וה"ה בין בחיים רש"ק, י) [חולין לז.], כ) לענין אכילה אבל בטהורה או טמאה כו' נ"ק, ל) פריך ותימה דהיכי נ"ק, מ) וא"ת היכי כו' רש"ק, נ) להתחייב משום נבלה ולא כו' נ"ק, ס) כדאמרי' התם ויליף מת"כ לפי כו' נ"ק, ע) ר"ל בבשר הפורש מן החי, פ) משום בשר מן החי הס"ד נ"ק, צ) קשיא רישא אסיפא פי' אי הא דקאמר כו' נ"ק, ק) אלא ר"ל בין במיתת שניהם בין בחייהם וש"מ דמיתת שניהם מצטרפין והא דקאמר כו' נ"ק, ר) מוכח שפיר דמיתת שניהם מצטרפין אמר כו' נ"ק,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' בפני עצמן וה"פ אבל לענין: (ב) ד"ה איכא וכו' וטמאה לעצמה משמע דבין לענין טומאה: (ג) ד"ה אמר לך וכו' טמאה **ואיכא** איסור נבלה **אפילו** הכי מצטרפין וכו' ואבר מן החי של בהמה טמאה:

שיטה מקובצת

א] על תיבות וקשיא לרב אסי נרשם על כל תיבה קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: ב] אבל טמאין וטהורין לענין: ג] אבל טמאין וטהורין לענין: ד] טהורים לעצמם וטמאים לעצמם משמע דבין. תיבת משום נמחק: ה] אדרב וא"ד לא פליגא אדרב דמצינא לאוקמי: ו] בין במיתתה שניהן מתין מצטרפין: ז] החי דבהמה אות ל' נמחק: ח] דהא דקתני רישא חצי: ט] ולא מן המורה: י] דבעלמא כגון גבי אחות אשה ואשת אח אמרינן אין: יא] נבלה וחלב טרפה ואכול: יב] נמי אאיסור חלב טומאה תיבת נבלה ל"ש: יג] אדרב שבא רב אסי לאשמועינן דאף לענין טומאה לא נצטרף חצי זית פרה וחצי זית גמל וא"ת: יד] וטמאה שניהם משום: טו] הנבלות מצטרפי דמשמע: טז] וטומאתו שוין מצטרפין: יז] אכילה אבל כגון: יח] ללישנא קמא דפליג תיבת דקאמר נמחק: יט] קפריך ותימה דהיכי תיבת תו נמחק: כ] מטמא אלא ודאי דרישא מיירי לענין אכילה כדפי' ודומיא דהכי דייקינן לענין אכילה הא מיתת שניהם מצטרפין שחייב משום טומאה ויש לומר דרישא נמי הו"ל לענין טומאה דחיי: כא] תיבת התם נמחק: כב] צירוף מבשר הפרה: כג] וכ"ש הכא דאיכא כזית: כד] דפטור משמע דה"נ לענין טומאה: כה] אכילה ובשר מן החי מיקרי וא"כ: כו] ולשון המס' מעילה ותיבות רבנו משה מקוצי נמחק: כז] אסיפא אלא ש"מ תיבת אלמא נמחק: כח] מצטרפין ורוצה לומר בין במיתתם שניהם מתים ובין בחייהם שניהם חיים והא תיבת ויש נמחק: כט] בין בחייהם ר"ל אות ו' נמחק: ל] שניהם דכל דכן הוא: לא] איסור בעלמא כמו הכא ואנן קי"ל אין איסור חל על איסור ואנן משוינן הכא כמו בעלמא:

א) נראה דחסר כאן וצ"ל במיתתה אין מצטרפין קשה אסיפא דקתני אבל וכו' בין בחייה ובין במיתתה מצטרפת.